

5

לראות את ההיסטוריה מתעצבת בתפילה

עבורי, כוחה של התפילה לעצב את ההיסטוריה איננו נוסחה תיאולוגית מופשטת בלבד. חזיתי בזה קורה, במהלך חיי במקרים רבים. בפרק זה, אתייחס לארבעה מקרים כאלה. על-מנת שהדוגמאות תהינה אפקטיביות, בחרתי במצבים בהם היו מעורבים אומות שונות וגורמים פוליטיים שונים.

המלחמה בצפון אפריקה

בין השנים 1941 ל-1943 שרתי כחובש בצבא הבריטי, בצפון אפריקה. הייתי חלק מיחידה רפואית קטנה שעבדה

עם שתי דיביזיות משוריינים של הצבא הבריטי—הדיביזיה הראשונה והדיביזיה השביעית. זו האחרונה הייתה אותה דיביזיה שנודעה כ"עכברי המדבר", עם סמל הריבוע הלבן.

באותה עת, המורל בקרב הכוחות הבריטיים במדבר היה ירוד ביותר. הסיבה העיקרית הייתה שלאנשים לא היה אמון במפקדים. אני עצמי בנו של קצין צבא, ורבים מחברי ילדותי באו מרקע דומה. זה הקנה לי סטנדרטים תקפים לשיפוט. כקבוצה, הקצינים ששרתו במדבר באותה עת, היו אנוכיים, בלתי אחראיים וחסרי משמעת. עיקר דאגתם לא הייתה נתונה לרווחת האנשים גם לא להתקדמות המלחמה אלא לנוחיותם הפיזית בלבד.

אני זוכר קצין אחד שחלה במלריה ופונה לבית החולים של המחנה בקהיה לצורך פינויו הוא דרש אמבולנס לעצמו, ומשאית של אחד וחצי טון לציוד שלו ולחפציו האישיים. באותה עת חזרו והזכירו באוזנינו כי יכולת האספקה של משאיות ודלק נמצאים במצב רעוע, וכי יש לעשות כל מאמץ אפשרי לצמצם את השימוש בשניהם. מבית החולים בקהיר פונה הקצין לבריטניה (הליך שלגמרי לא היה חיוני, רק בשל התפרצות של מלריה). חודשים אחדים לאחר מכן, שמענו אותו בתוכנית רדיו ששודרה בברטניה. הוא מסר תיאור ססגוני מאוד של הקשיים הכרוכים במסע במדבר.

הקושי הגדול מכל, באותה עת היה המחסור במים. האספקה הוגבלה בקפדנות. המימיות הצבאיות שלנו מולאו אחת ליומיים. זו הייתה כמות המים בה היינו רשאים להשתמש לכל מטרה באשר היא—רחצה, גילוח,

שתייה, בישול וכו'. למרות זאת, הקצינים באי-סדר ששרר אצלם, צרכו מדי ערב בדרך קבע עם הוויסקי, כמות מים גדולה יותר מזו שהוקצתה לדרגות האחרות לכל המטרות גם יחד.

התוצאה הייתה הנסיגה הארוכה ביותר בהיסטוריה של הצבא הבריטי—אלף וחמש מאות קילומטרים—ממקום בשם אל-אג'הילה בטריפולי לאל-אלאמיין, 75 ק"מ מזרחה לקהיה, לערך.

כאן התבצרו הכוחות הבריטים לעמדת חפירה אחת אחרונה. אם תיפול אל-אלאמיין, תיסלל הדרך בפני כוחות 'הציר' לזכות בשליטה על מצרים, לחצות את תעלת סואץ ולהתקדם לעבר פלשתינה. במקרה כזה, תהא הקהילה היהודית שם חשופה לאותו יחס שכבר הונהג כלפי היהודים בכל מקום באירופה שהיה תחת שלטון נאצי.

שמונה עשר חודשים קודם לכן, בחדר בבסיס צבא בבריטניה, חווייתי התגלות דרמטית ורב-עוצמה של המשיח. כך שהכרתי מתוך החוויה האישית את ממשות גבורת האלוהים.

במדבר לא היו לי לא קהילה, גם לא רועה קהילה, שיכולים היו להציע לי התחברות או יעוץ. היה עלי להישען על שתי האספקות הבסיסיות הגדולות של האלוהים עבור כל מאמין: הכתובים ורוח הקודש. עוד קודם, הגעתי להבנה שעל-פי הסטנדרטים של הברית החדשה, צום הינו חלק שגרתי של משמעת האמונה. במהלך כל תקופת שהותי במדבר, הקדשתי את יום רביעי, מדי שבוע כיום

מיוחד לתפילה ולצום. לאורך הנסיגה המדכדכת והארוכה לשעריה של קהיה, הטיל אלוהים על ליבי את עול התפילה עבור הכוחות הבריטיים במדבר, ובעד המצב כולו ששרר במזרח התיכון. עם זאת התקשיתי לראות כיצד יוכל אלוהים לברך הנהגה שהייתה כל כך לא ראויה ולא יעילה. בקשתי למצוא לי צורה כלשהי של תפילה שאוכל להתפלל בה באמונה אמיתית ושתענה לדרישות המצב. כעבור זמן מה, נדמה היה כי רוח הקודש נותן לי את התפילה הזו: "אדון, תן לנו מנהיגים כאלה, שזה יהיה לתהילתך להנחיל לנו על-ידם ניצחון."

הוספתי והתפללתי תפילה זו מדי יום. בבוא העת, החליטה הממשלה הבריטית לשחרר את מפקד הכוחות במדבר ולהחליף אותו באחה האיש שהם בחרו היה גנרל בשם ו.ה.א 'סטראפר' ('המפציץ') גוט. הוא הוטס לקהיר לקבל לידין את הפיקוד, אולם הוא נהרג כשמטוסו נורה והופל. בשעה קריטית זו נותרו הכוחות במרבית אזורי הלוחמה בלא מפקד. וינסטון צ'רציל, ראש ממשלת ברטניה דאז, המשיך לפעול במידה רבה ביוזמת עצמו. הוא מינה קצין אלמוני פחות או יותר, בשם ב.ל. מונטגומרי שהוטס במהרה מבריטניה.

מונטגומרי היה בנו של בישוף אוונגליסטי אנגליקני. הוא היה אדם שבאורח ודאי מילא את שתי הדרישות של אלוהים למנהיג. הוא היה צדיק וירא אלוהים. הוא גם היה אדם של משמעת יוצאת מהכלל. בתוך חודשיים, הוא החדיר תודעת משמעת חדשה לחלוטין בקצינים שלו, וכך החזיר את האמון של האנשים במפקדיהם.

לאחר מכן, התנהל הקרב העיקרי באל-אלאמיין. היה זה הניצחון החשוב הראשון של בעלות הברית לאורך כל המלחמה עד לאותה עת. האיום על מצרים, תעלת סואץ ופלשתינה הוסר סוף כל סוף, ומהלך המלחמה השתנה לטובת הכוחות של בעלות הברית. בלא ספק, היה הקרב באל-אלאמיין נקודת המפנה של המלחמה בצפון אפריקה.

יומיים או שלושה לאחר הקרב, מצאתי את עצמי במדבר, קילומטרים ספורים מאחרי הכוחות של בעלות הברית המאיצים קדימה. רדיו קטן נייד על מכסה תא המטען של המשאית הצבאית שידר דיווח חדשות מפי פרשן ששהה במטה הפיקוד של מונטגומרי בליל הקרב. הוא ציין כיצד קרא מונטגומרי פומבית לקציניו ולאגשיו להתפלל, באומרו: "הבה נבקש מהאדון, יהוה גיבור מלחמה, לתת לנו את הניצחון." כשבקעו מילים אלה מהרדיו, דיבר אלוהים אל הרוח שלי ברורות: "הנה המענה לתפילותיך."

מקרה זה מאשר את האמיתה אודות קידום, מתהילים עה:7-6. הממשלה הבריטית בחרה כמפקדה את גוט, אולם אלוהים פינה את מקומו והקים את מונטגומרי, איש כלבבו. אלוהים עשה זאת על-מנת לפאר את שמו, ועל-מנת להשיב על תפילה אשר ברוח הקודש, הוא עצמו עורר בי לראשונה את ההשראה להתפלל. באמצעות התערבותו זו, שמר אלוהים על היהודים בפלשתינה מפני כניעה לשליטת כוחות 'הציר'.

אני מאמין כי את התפילה שאלוהים נתן לי באותה עת ניתן ליישם בהתאמה גם על מהלכי עניינים אחרים,

פוליטיים כמו גם צבאיים: "אדון, תן לנו מנהיגים כאלה, שזה יהיה לתהילתך להנחיל לנו על-ידם ניצחון."

לידתה של מדינת ישראל

במהלך 1947, הובאה שאלת עתידה של פלשתינה בפני האסיפה הכללית של האומות המאוחדות. באותה עת שלטו הבריטים על המדינה מכוח מנדט שהוענק להם על-ידי חבר הלאומים זמן קצר מתום מלחמת העולם הראשונה. ב-29 לנובמבר, 1948, הצביעו האומות המאוחדות על החלוקה של המדינה לשתי מדינות נפרדות, שטח קטן הוקצה למדינה יהודית עצמאית ויתרת הארץ לערבים, כשהעיר ירושלים נתונה בשליטה בינלאומית. התאריך שנקבע לסיומו של המנדט הבריטי ולהתחלת הסדר הפוליטי החדש בפלשתינה היה 14 במאי, 1948.

כמעט מיד לאחר שנפלה החלטת האומות המאוחדות לטובת החלוקה, ערביי פלשתינה בעידוד וסיוע פוליטיים מהמדינות הערביות הסובבות, פתחו במלחמה בלתי מוכרזת על הישוב היהודי בארץ. מספר אזורים בעלי חשיבות נתפסו בידי כוחות ערביים חמושים, בחזות מוגבלת או בלא כל חזות כלל של ממשלה אזרחית נורמאלית. בתחילת 1948, הישוב היהודי בירושלים היה נתון כבר במצוה הם נותקו כמעט לגמרי מאספקה של מזון ומוצרים אחרים, ונמצאו על סף רעב. בתאריך שנקבע להקמתה של המדינה היהודית החדשה, כל המדינות הערביות הסובבות, בו זמנית, הכריזו עליה מלחמה. כ-650,000 יהודים בקירוב, עם כמות זעומה ביותר של ציוד

ונשק, ובלא כל הרכב רשמי של כוחות צבא, מצאו עצמם מותקפים מזה ומזה בידי עולם ערבי עוין, חמישים מיליון לוחמים, המתהללים בצבאות מאומנים היטב ובשפע של אספקה צבאית. מנהיגיהם של האומות הערביות הכריזו בגלוי על כוונתם להשמיד את המדינה היהודית שזה עתה נולדה ולזרוק את היהודים לים.

בתקופה זו, חיינו לידיה רעייתי ואני, עם שמונה בנותינו המאומצות במרכז ירושלים היהודית. התגוררנו בבית רחב ממדים בפנינה הדרום מזרחית של צומת מרכזי בין רחוב המלך ג'ורג' ורחוב המוביל מזרחה אל שער יפו של העיר העתיקה. לידיה זה כבר חייתה בקרבת או בפנים ירושלים קרוב לעשרים שנה. היא הייתה עדת ראייה לסדרה ארוכה של מאבקים קודמים באזור בין הערבים ליהודים. היא יכלה לומר כי היהודים היו חמושים בדלות וערוכים גרוע להתגונן בפני מתקפה. בשעה מכריעה זו, נדמה היה כי סיכוייהם של היהודים לנחול מפלה היו גדולים יותר מבכל אירוע שקדם, והתוצאות במקרה של תבוסה איזמות אפילו מכדי לעלות על הדעת.

יחד לידיה ואני חיפשנו בכתובים דברי עידוד או הדרכה מאלוהים. מדי יום נעשינו יותר ויותר משוכנעים כי אנו חיים בתקופה של תקומת ישראל, אליה ייחלנו נביאיהם ומנהיגיהם לאורך כל המאות של ייסורים וגלות. זה היה הזמן שדובר בו בספר תהילים קב:13-14 "וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תִּשָּׁב... אַתָּה תִּקְוָה תִּרְחַם צִיּוֹן; כִּי עַתָּה לְחַנְּנָה, כִּי בָּא מוֹעֵד."

הבנו כי נגד עינינו אנו חוזים בהתגשמות ההבטחה של אלוהים לישראל:

אל תִּירָא כִּי אֶתְךָ אֲנִי; מִמֶּזְרַח אֲבִיא זֶרְעֶךָ וּמִמְעַרְב
אֲקַבְּצֶךָ: אִמֹר לְצִפּוֹן תֵּנִי וּלְתֵימָן אֵל תִּכְלְאִי; הֲבִיאִי
בְּנֵי יִרְחוֹק וּבְנוֹתֵי מִקְצֵה הָאָרֶץ. (ישעיהו מג:6-5)

אלה, ופסקאות נוספות מהכתובים, שכנעו אותנו כי שיבת היהודים לארצם הייתה המטרה הריבונית של אלוהים שקמה והייתה. אם הייתה זו מטרתו של אלוהים להשיב את ישראל, אז לבטח אין זה רצונו שהם יגורשו או יושמדו. זה נתן לנו אמונה להתפלל עבור גאולת ישראל, אמונה שאינה מבוססת על דעות לאומניות מוקדמות, אלא על ההתגלות מהכתובים של רצון האלוהים.

כאשר לידיה ואני התקבצנו כך יחדיו ברוח הקודש לפי רצון האלוהים, תפילותינו מילאו את התנאי המופיע במתי יח:19: "וְעוֹד אִמֹר אֲנִי לְכֶם שְׁנַיִם מִכֶּם כִּי יִעָצֹו יַחְדָּו בְּאָרֶץ עַל כָּל דְּבַר אֲשֶׁר יִשְׁאַלְוּ הִיא יְהִי לָהֶם מֵאֵת אָבִי שְׁבִשְׁמַיִם." באחד הימים עת שהתפללנו יחד, שמעתי את לידיה מבטאת את התפילה הקצרה הזו: "אדון, שְׁתַּק את הערבים!"

כשפרצו קרבות בקנה מידה נרחב בירושלים, עמד ביתנו במרחק של פחות מ-500 מטר מקו החזית, שעבר פחות או יותר לאורכה של החומה המערבית של העיר העתיקה. בששת השבועות הראשונים של הקרבות, מנינו לערך 150 שמשות שנשברו מקליעים. בלב התקופה הזו, עברה משפחתנו להתגורר בחדר כביסה רחב ממדים במרתף.

בשל המיקום האסטרטגי של ביתנו, נתפסה החצר האחורית שלנו בידי ה'הגנה'; כוחות הגנה של מתנדבים

יהודים, שמאוחר יותר הפכו להיות הצבא הישראלי הרשמי. שם הוקמה עמדת תצפית תחת פיקודו של בחור צעיר בשם פינחס. משום כך, נעשינו מיודדים עם כמה צעירים יהודים – גברים ונשים – שאיישו את העמדה.

בתחילת יוני 1948, עלה בידי האומות המאוחדות לכפות על האזור ארבעה שבועות של הפסקת אש, וחלה הפוגה זמנית בקרבות. במהלך אחד מימי ההפוגה באש, ישבו כמה מידידינו היהודים בסלון ביתנו, מדברים בחופשיות על החוויות שלהם מזמן שפרצו הקרבות. "יש משהו שאנו לא מצליחים להבין," אמר אחד הבחורים, "אנחנו נכנסים לתוך אזור שבו נמצאים הערבים. הם עולים עלינו במספר, ביחס של אחד לעשרה, וחמושים טוב הרבה יותר מאיתנו. למרות זאת, לפעמים נראה כאילו שהם חסרי אונים למולנו. כאילו שהם משותקים!"

בסלון ביתנו עצמו, חזר החייל היהודי על אותן המילים עצמן שלידיה הגתה בתפילה שבועות אחדים קודם לכן! מעולם מאז לא חדלתי מלהתפעל מנאמנותו של אלוהים. לא זאת בלבד שאלוהים ענה לתפילתה של לידיה, פשוטו כמשמעו ל"שתק את הערבים", אלא הוא גם סיפק לנו עדות ממקור ראשון, מפיו של חייל יהודי המסב בסלון ביתנו, שזה אכן מה שהוא עשה! המטרה של אלוהים להבטיח לישראל כיבושים מתמשכים של אדמתם הושגה, באורח ניסי זה, תוך כדי אובדן חיים מצומצם בהרבה ממה שיכול היה לגבות ניצחון ראשון זה. היו אלה צבאות ערב הפולשים, על כל עדיפותם בנשק ובמספר, שהובסו וסולקו. משך עשרים השנים

הבאות נחלה ישראל שני ניצחונות מרשימים לא פחות בשתי מלחמות תוכפות.

היום מדינת ישראל עומדת על כנה וממשיכה לנחול הישגים אדירים, כמעט בכל תחומי החיים הלאומיים. עבור לידיה ועבורי, יש לכל זה משמעות שהיא הרבה מעבר לתיעוד גרידא של הישגים צבאיים בלתי רגילים או הישגים פוליטיים. בכל פעם שאנחנו מקבלים ידיעות חדשות על הקדמה והפיתוח הבלתי פוסקים בישראל, אנו אומרים לעצמנו, בקורת רוח רבה: "לתפילות שלנו היה בזה חלק".

סוף עידן סטלין

בין השנים 1949 עד 1956 הייתי חוּעָה של קהילה בלונדון. אצדתי בלבי עניין מיוחד לדרך בה נוהג אלוהים עם העם היהודי, עניין שלראשונה ניצת בי עקב החוויות שצברתי בעת היותי בירושלים בשעת לידתה של מדינת ישראל. בראשית שנת 1953, קיבלתי ידיעות ממקור מהימן על כך שג'וזף סטלין, שבאותה עת שלט בברית המועצות כדיקטטור שאין עליו עוררין, מתכנן לערוך השמדה שיטתית של היהודים ברוסיה.

שעה שהרהרתי במצב הזה, הזכיר לי האדון, את דברי התוכחה שהפנה שאול אל הגויים המאמינים, בנוגע ליהודים:

כִּי כַּאֲשֶׁר גַּם אַתֶּם מְלַכְּנִים מְמָרִים הֵייתֶם אֶת פִּי
אֱלֹהִים וְעַתָּה הוֹחֲנֶתֶם בְּמָרִים שֶׁל אֱלֹהִים: כֵּן גַּם אֱלֹהִים

עֲתָה מְמָרִים הָיוּ לְמַעַן עַל־יְדֵי חֲנִינְתְּכֶם גַּם הֵם
יָחֲזוּ. (רומ' יא 30-31)

בדרך כלשהי, חשתי כי אלוהים מטיל על כתפיי את האחריות כלפי יהודי רוסיה. חלקתי את תחושותיי עם מנהיגים של מספר חוגי תפילה קטנים ברחבי בריטניה, שאף הם חשו דאגה מיוחדת כלפי היהודים. לבסוף, החלטתנו להקדיש יום לתפילה וצום מיוחדים למען יהודי רוסיה. איני זוכר את התאריך המדויק, אבל אני מאמין כי זה היה יום חמישי. כל חברי הקבוצה התחייבו מרצונם להימנע מאוכל באותו היום ולהקדיש זמן מיוחד לתפילה עבור ההתערבות של אלוהים למען יהודי רוסיה. באותו ערב, נאספה הקהילה שלנו בקבוצות תפילה שייחדו עצמן לנושא זה.

לא הייתה בפגישה איזו הפגנה רוחנית דרמטית, תחושה של היות "מבורכים" או בחישה ברגשות. אולם בתוך שבועיים למן היום ההוא, המהלך ההיסטורי ברוסיה שינה את גתיבו בשל אירוע מכריע אחד: מותו של סטלין. הוא היה בן שבעים ושלוש. לעם הרוסי לא נמסרו כל התרעות קודמות בדבר מחלה או מוות קרוב. עד לרגע האחרון, שישה עשר מבין הרופאים המנוסים ביותר ברוסיה נלחמו להציל את חייו, אך לשווא. סיבת המוות כפי הנאמר, היה דימום מוחי.

למען הסר ספק, איש מחברי קבוצות התפילה שלנו לא התפלל למותו של סטלין. פשוט הפקדנו את המצב ברוסיה לידי אלוהים, ובטחנו בחוכמתו לתת את המענה הנדרש. למרות זאת, אני משוכנע כי המענה הגיע בצורת מותו של סטלין.

במעשי השליחים פרק יב, נזכר מענה די דומה, לתפילותיה של הקהילה הראשונה. המלך הורדוס הוציא להורג את השליח יעקב, אחי יוחנן. לאחר מכן הוא אסר את פטרוס והחזיק בו אסור לשם הוצאתו להורג מיד לאחר הפסת. בנקודה זו, נטלה על עצמה הקהילה בירושלים להתפלל ברצינות והתמדה למענו. כתוצאה מכך, אלוהים התערב באופן על-טבעי באמצעות ביקור של מלאך, ופטרוס שוחר מהכלא. בדרך זו, נענו תפילות הקהילה למען שמעון, אולם בידי אלוהים עוד נותר לפעול בעניין המלך הורדוס.

בפסוקים החותמים את הפרק, מתאר לוקס תמונה ססגונית של המלך הורדוס הלבוש בבגדי מלכותו, נושא נאום לאנשי צור וצידון. בגמר הנאום, הריעו לו האנשים, כשהם צועקים: "קֹל אֱלֹהִים הוּא וְלֹא קוֹל אָדָם" (מה"ש יב:22). נפוח מיהירות, קיבל הורדוס את התשואות. הכתובים מסכמים: "וַיְכַהוּ מִלְאָךְ יְהוָה פְּתָאֵם עֶקֶב אֲשֶׁר לֹא נָתַן כְּבוֹד לְאֱלֹהִים." (יב:23), והוא מת בייסורים, מוות איום. התוצאה של כוח התפילה בהיסטוריה האנושית עשויה להיות לעיתים מהירה ואיומה.

נותר עוד לציין את תוצאות מותו של סטלין. התוכנית להשמדת יהודי רוסיה לא יצאה אל הפועל. תחת זאת, החלה תקופה של שינוי במדיניות הפנים ברוסיה, תקופה כה משמעותית לתווך הרחוק, שמאוחר יותר נודעה כעידן ה"דה-סטליניסטי". בהגיע העת, יורשו של סטלין, ומקורבו לשעבר, חרושצ'וב, הוקיע את סטלין כנוגש האכזר והמושחת של העם הרוסי. מאוחר יותר, בתו של סטלין, שהתחנכה בהשפעת ההוראה האתאיסטית

הקומוניסטית, נמלטה מארץ מוצאה וחיפשה מקלט במדינה שאביה ניאץ ללא הרף. בהמשך היא הודתה באמונתה ביהודי צלוב, שאת חסידיו רדף אביה באכזריות.

חבלי לידתה של קנייה

בין השנים 1957 עד 1961 שרתנו, לידיה ואני, כשליחי חינוך והוראה בקנייה, שבמזרח אפריקה. אני שימשתי כמנהל מכללה להכשרת מורים במערבה של קנייה.

במהלך תקופה זו, ביקשה עדיין קנייה לשוב ולהתאושש מהמכות העקובות מדם של תנועת המאו מאו, שזרעה חשד ושנאה לא רק בין אפריקנים לאירופאים, אלא גם בין השבטים האפריקנים השונים. באותה עת, הזדרזה המדינה להיערך לקראת תום השלטון הבריטי ועצמאותה הלאומית, שהושגו לבסוף ב-1963.

ב-1960, זכתה קונגו הבלגית, מזרחה לקנייה, בעצמאותה. בהעדר הערכות נכונה, התקשו הפלגים האפריקנים השונים בקונגו לעמוד בדרישות של ממשל עצמאי ושקעו לתוך סדרה ארוכה של מלחמות פנימיות קשות ואכזריות. רבים מתושבי קונגו האירופאים, נמלטו מזרחה לקנייה, נושאים עימם תמונות מבעיתות של המאבק והמהומות שהותירו מאחריהם.

על רקע זה, היו התחזיות של המומחים הפוליטיים לעתידה של קנייה, אכן קודרות. התחזית באופן כללי הייתה שקנייה תעלה על אותו נתיב אומלל שצעדה בו קונגו, אולם בצרוף

של קשיים חמורים יותר, בשל היריבויות הפנימיות, מורשת המאז מאז.

באוגוסט 1960, נמנית על מספר שליחים ששרתו בכינוס שבועי של צעירים אפריקנים, שנערך במערב קנייה. נכחו כמאתיים צעירים אפריקנים לערך, מרביתם סטודנטים או מורים. רבים מבניהם היו סטודנטים או סטודנטים לשעבר מהמכללה להכשרת מורים שניהלת.

הכינוס הסתיים ביום ראשון. בדרשת הסיום באותו ערב, היינו עדים להתגשמות נבואת יואל, המצוטטת בפי פטרוס:

וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נְאֻם אֱלֹהִים אֲשַׁפֵּךְ אֶת רוּחִי
עַל כָּל בֶּשֶׂר וְנִבְּאוּ וְנִבְּיָכֶם וְנִבְנִיתֶכֶם וְנִחַוְרִיתֶכֶם חַזְיֵנוֹת
יֵרְאוּ וְזִקְנֵיכֶם חִלְמוֹת יַחְלְמוּ. (מה"ש ב: 17)

שליח עמית מקנדה נשא את הנאום החותם, שתורגם לסוואהילית על-ידי בחור צעיר בשם וילסון ממבוליאן, שלא מכבר סיים את לימודיו במכללה להכשרת מורים.

השעתיים הראשונות של האסיפה התנהלו כמקובל, אולם בתום הנאום האחרון, פעל רוח הקודש בגבורה ריבונית והרים את המפגש למישור על-טבעי. לאורך השעתיים הבאות, כמעט כל הנכחים באסיפה, כלמעלה ממאתיים אנשים, המשיכו בהלל ובתפילה באופן ספונטאני, בלא כל הדרכה אנושית.

בנקודה מסוימת, הבנתי שכבוצה נגענו לליבו של אלוהים, ושגבורתו הייתה ברשותנו. אלוהים דיבר אל הרוח שלי, ואמר, "אל תניח להם לעשות את אותה טעות

שפנטקוסטאליים נטו לעשות פעמים רבות בעבר, כשפזרו את הגבורה שלי על ריצוי רחוני עצמי. אמור להם להתפלל עבור עתידה של קנייה."

עשיתי צעדיי אל הבימה, במטרה להעביר לקבוצה כולה את המסר שחשתי כי אלוהים נתן לי. בדרכי, חלפתי על פניה של לידיה, שישבה במעבר שבין שורות המושבים. היא שלחה את ידה ועצרה אותי.

"מה את רוצה?" שאלתיה.

"אמור להם להתפלל עבור קנייה", אמרה.

"בדיוק לשם כך אני הולך אל הבימה", השבתי. הבנתי כי אלוהים דיבר עם רעייתי בה בעת שהוא דיבר איתי, וקיבלתי את זה כאישור להכוונתו. בהגיעי אל הבימה, ביקשתי שקט והצגתי את האתגר של אלוהים עבורם. "אתם המנהיגים לעתיד של בני עמכם", אמרתי, "גם בתחום החינוך וגם בתחום הדת". הכתובים מפקידים בידכם, כמאמינים, את האחריות להתפלל עבור מדינתכם וממשלתה. המדינה שלכם ניצבת לפני התקופה המכריעה ביותר בהיסטוריה שלה. הבה נתאחד בתפילה בעד עתידה של קנייה."

וילסון ממבוליאו עמד עימי על הבימה, מתרגם את דבריי לסוואהילית. מרגע שהחלה התפילה, הוא כרע על ברכיו לצידי. הנוכחים, בזמן שהדרכתי את התפילה, כמעט כולם הצטרפו אלי בתפילה בקולות רמים. צירוף הקולות שנישא בתפילה הזכיר לי את הפסוק מספר התגלות יט:6: "וְאֶשְׁמַע קוֹל קְקוֹל הַמּוֹן רַב וְקוֹל סְוִים רַבִּים וְקוֹל

רְעָמִים חֲזָקִים." עוצמת הקול של התפילה הלכה וגברה, ואז לפתע פסקה באחת. היה זה כאילו, מנצח בלתי נראה, הוריד את שרביטו.

לאחר רגעים אחדים של דממה, קם וילסון ופנה אל הנאספים: "אני רוצה לחלוק איתכם את מה שהראה לי האדון בעת שהתפללנו." הבנתי כי האדון נתן לו חזון בזמן שהוא כרע לצידי בתפילה.

וילסון תיאר בפנינו את המחזה שראה, תחילה באנגלית ולאחר מכן בסוואהילית. "ראיתי סוס אדום מתקרב לקנייה ממזרח", אמר. "הוא היה פראי מאוד, ואדם שחור מאוד רכב עליו. מאחוריו היו כמה סוסים אחרים, אך הם אדומים ופראיים. כשהתפללנו, ראיתי את כל הסוסים מסתובבים ונעים הלאה בכיוון צפון."

וילסון עצר לרגע ואחר המשיך, "ביקשתי מאלוהים לומר לי את משמעות המראה שראיתי, וזה מה שאמר: "רק כוחה העל-טבעי של התפילה של אנשיי יכול להרחיק את הצרות העתידות לבוא על קנייה."

ימים רבים לאחר מכן, עוד הוספתי להגות בדברים שאמר לנו וילסון. הבינתי כי החיזיון של וילסון היה זהה בכמה אופנים למחזה המופיע בספר זכריה א: 7-11. שאלתי את וילסון אם הכיר את הפסקאות האלה בספר זכריה, והוא השיב בשלילה. בהדרגה הסקתי כי באמצעות החיזיון הזה אלוהים העניק לנו הבטחה לכך שהוא שמע את תפילותינו עבור קנייה, וכי הוא יתערב בדרך ברורה כלשהי, לטובתה. המאורעות הבאים בהיסטוריה של קנייה אישחו שאכן כך היה.

לאורך התקופה של השלטון הבריטי, הייתה קנייה אחת מבין שלוש מדינות שיצרו את מזרח אפריקה הבריטית. שתי המדינות הנוספות היו אוגנדה ממערב, וטנגניקה מזרח. (טנגניקה נקראה מאוחר יותר טנזניה). קנייה השיגה לבסוף את עצמאותה ב-12 בדצמבר 1963. שתי המדינות האחרות השיגו את עצמאותן זמן קצר קודם לכן. מיד לאחר שהוכרזה העצמאות, נבחרה ממשלה לאומית, עם ג'ומו קנייה כנשיאה הלאומי הראשון.

בינואר 1964, חל מפנה בהיסטוריה של קנייה, בדיוק כמראה החיזיון של וילסון. בזאנזיבר שלחופה המזרחי של קנייה, פרצה מהפכה עקובה מדם. המהפכה הונהגה בידי אפריקני מאוגנדה שרכש לו טקטיקות מהפכניות תחת שלטון קסטרו בקובה. המהפכה הביאה להפלת השליט המוסלמי של זאנזיבר.

באותו חודש, תנועה מהפכנית השתלטה על הצבא הלאומי של טנזניה. ההשפעה של התנועה הגיעה גם לצבא קנייה. היעד היה להדיח את הממשלה הנבחרת בקנייה ולהחליף אותה בדיקטטורה צבאית תחת שלטון קומוניסטי.

בנקודה מכריעה זו, נשיאה החדש של קנייה, ג'ומו קנייה נהג בחוכמה ובתקיפות. באמצעות גיוס סיוע מהצבא הבריטי, הוא דיכא את התנועה המהפכנית בצבא קנייה והשיב אל כנם את החוק והסדר במדינה. כך, אובטחה סמכות הממשלה הנבחרת של קנייה, וניסיון ההפיכה הצבאית הקומוניסטית סוכל.

בחזיון של וילסון, הסוסים האדומים פנו הלאה מקנייה בכיוון צפון. צפונה לקנייה לאורך החוף האפריקני שוכנת סומאליה. אותו סוג של הפיכה צבאית קומוניסטית שסוכלה בקנייה, הצליחה בסומאליה. מישהו תיאר את סומאליה, מאוחר יותר כ"מחנה צבאי קומוניסטי".

המדינות האחרות הגובלות בקנייה חוו בדומה סדרה של קשיים פוליטיים. מדרום, בטנזניה, השפעה קומוניסטית חזקה הביאה להגבלים שונים של החופש הפוליטי. ממערב, באוגנדה, הייתה היסטוריה של ממשלות בלתי יציבות והתנגשויות פנימיות בין השבטים, מלווה במאמץ נחוש של המוסלמים לזכות בשלטון ולהפוך את האסלאם לדתה הרשמית של המדינה. ועדיין בתוך כל זה, הצליחה קנייה במידה רבה, לשלב סדר וקידמה עם רמה גבוהה של חופש פוליטי ודתי.

הגישה של ממשלת קנייה כלפי הנצרות הייתה, באופן עקבי, ידידותית ומעודדת שיתוף פעולה. אף-על-פי שהנשיא קנייטה לא הצהיר על עצמו כמאמין, הוא הזמין באופן רשמי את הגופים הנוצריים השונים בקנייה ללמד את הבשורה בכל בתי הספר הממשלתיים במדינה. מבחינות רבות, הפכה קנייה למרכז אסטרטגי, ממנו יכולים לצאת מאמינים מיומנים, מכל העולם עם מסר הבשורה לכל יתר המדינות הסובבות.

אלוהים משתמש לעיתים באמצעים בלתי צפויים, להעביר אלינו מידע. באוקטובר 1966, נמצאתי במשרדיה של סוכנות נסיעות בקופנהגן, עורך הכנות לטיסה ללונדון. עודי ממתין לכרטיס שלי, הרמתי מהדורה בריטית של

ה-London Times שצורף לו מוסף מיוחד בן שישה עשר עמודים על קנייה. הכתבה בעיקרה דנה בכך שקנייה הינה אחת המדינות היציבות והמצליחות ביותר מבין חמישים המדינות החדשות שהופיעו על יבשת אפריקה עם תום מלחמת העולם השנייה. בהופכי כל דף מדפי המוסף נדמה היה לי כי אני שומע את קולו של אלוהים ברוחי, אומר: "זה מה שיש ביכולתי לעשות כאשר מאמינים מתפללים באמונה עבור הממשלה של מדינתם."

משעה שהחלטתי לתעד את הדרך בה נהג האלוהים עם קנייה, כתבתי אל וילסון ממבוליאו בִּיְרוּבִי. רשמתי את החיזיון שאלוהים נתן לו ב-1960, כפי שנשמר בזיכרוני, ובקשתי ממנו לציין כל מה שראה לנכון, כדי שהתיאור שלי יהיה מדויק, כמידת האפשר. שאלתיו גם אם יש לו דברים כלשהם להוסיף על מצבה הנוכחי של קנייה. להלן כמה מעיקרי הדברים שכתב במענהו, מה-30 ביוני 1972:

תודה לך על מכתבך. זו רוח אלוהים חיים
שהנחתה אותך לבקש ממני לכתוב לך את
הדברים האלה...

דרכי האדון הן כה מופלאות. אני ואח נוסף האוהב
להתפלל, רוממנו אותך לפני האדון בתפילה,
ובעת שעשינו כן, קיבלתי את מכתבך...

באשר לחיזיון שלי מ-1960 אני חש כי עמדת
על מלוא משמעותו, כך שלא נדרש עוד
להוסיף...

בשעה זו קנייה נהנית מחיי שקט. זה ניכר בצמיחה הכלכלית הסדירה. השקעות זרות נעשות במתכונת בריאה. עסקי הפנים בקרב העם פורחים בכל עיר במדינה. הסיבה להצלחה שהושגה בקנייה הינה יציבותה השלטונית של הממשלה הנוכחית, המונהגת בידי כבוד מעלתו הנשיא "מאדי", ג'ומו קנייטה.

אני יכול לומר כי אלוהים בחר את האיש הזה להנהיג את המדינה שלנו בעת שכזו, ואני, כמו גם מאמינים נאמנים רבים אחרים במדינה, מתפלל עבורו, שאלוהים ייתן לו חוכמה.

רבים במדינה מתקשים לחזות מי יהיה יורשו של הנשיא קנייטה, כשימיו על הארץ ייתמו. בעיני האנשים, אין עוד אדם בשיעור קומתו של קנייטה שסמכותו השלטונית מקובלת על כל תושבי המדינה.

מכל מקום, אני אכן מאמין, וזאת אני אומר לכל מי שאני פוגש, כי אלוהים יספק אדם, רק כתוצאה מתפילה עיקשת של הקדושים...

אנו מודים לאלוהים על כך שקנייה נהנית מחופש גדול יותר לעבוד את אלוהים, מאשר ביתר המדינות השכנות. בטנזניה-דת-בייחוד הנצרות-סובלת מדיכוי. לא ניתן לקיים מפגשים אוונגליסטים באוויר הפתוח אלא אם כן יש בידך אישור של הסמכויות... באוגנדה

הממשל הצבאי המונהג בידי גנרל אמין, מוסלמי, דוחף את כל הגופים הדתיים להפוך לגוף אחד. לאחרונה גנרל אמין עצמו יצר ערוב של סגידה—תפילות מוסלמיות נוהלו בכנסיות נוצריות, כשהגנרל עצמו נוכח בתפילות...

הממשל הצבאי בסומאליה הוא סוציאליסטי בסוגו. סומאליה חתמה על הסכמים עם המדינות הקומוניסטיות שבמזרח—ברה"מ וסין האדומה. סומאליה זוכה מהן לסיוע כלכלי וחומרי עצום, כשם שטנזניה קיבלה את הסיוע שלה מסין (כולל אימונים צבאיים ואספקה של מיגים)...

במהלך השנים האחרונות, אישרה ההיסטוריה של קנייה והמדינות הסובבות את החיזיון שנתן אלוהים לווילסון ב-1960. ההתערבות של אלוהים לטובת קנייה נבעה מקבוצה של מאמינים שהתאחדו יחד בתפילה, כפי הכתובים, עבור הממשלה ועתיד מדינתם.

בזמן שתהגה בתיעוד הזה של נאמנות האלוהים, תן דעתך פעם נוספת לדברים שחתמו את החיזיון של וילסון: "רק כוחה העל-טבעי של תפילה של אנשיי יכול להרחיק את הצרות העתידות לבוא על קנייה."

האם לא קיימת סיבה טובה להאמין כי מילים אלה נכונות ממש באותו מידה למדינה שלך ושלי?